

Genresanaston URIt

Ennen julkaisua pitää tehdä päätös genresanaston pysyvistä tunnisteista. Pysyvillä tunnisteilla voidaan sanaston käsitteisiin viitata samalla tunnisteella silloinkin, jos käsitteeseen viittaava termi muuttuu. Tunniste vie käyttäjän Finto-palveluun käsitteen sivulle.

Metatietosanastossa ja KAUNOssa on ollut käytössä erilaiset tunnistekäytännöt.

Genresanastossa käytettävät URN-tunnisteet ovat muotoa <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:mts:m83>

Tunnisteen alkuosa <http://urn.fi/> on URN-resolverin tunniste. Käsitteen varsinaisen URN-tunnisteen alkuosa URN:NBN:fi on kaikille Kansalliskirjaston hallinnoimille URN-tunnisteille yhteinen. Seuraava osa "au" viittaa auktoriteettitietueisiin ja auktorisoituihin sanastoihin. Loppuosan "mts" viittaa Metatietosanastoon ja sitten "m83" käsitteen oma tunniste.

Välittömästi havaitaan epäkohta, eli koska genresanaston käsitteet eivät ole enää metatietosanaston osa, on tuo mts-osio tunnisteessa harhaanjohtava.

KAUNOn tunnisteet ovat puolestaan muotoa <http://www.yso.fi/onto/kauno/p417>

Tunnisteen alkuosa <http://www.yso.fi/onto/> on yhteinen kaikille FinnONTO-projektissa alunperin luoduille ontologioille. Loppuosan "kauno" on luonnollisesti ontologian tunniste ja viimeinen "p417" puolestaan käsitteen oma tunniste.

Genresanaston tunnisteille suosittelemme jotakin seuraavista kolmesta vaihtoehdosta:

1. Luodaan genresanaston käsitteille uudet tunnisteet, jotka voisivat olla esim muotoa <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:slm:m83> Tässä "slm" viittaisi genresanastoon ja tunniste noudattelee samoja käytäntöjä kuin metatietosanaston tunnisteet. Vanhoista tunnisteista tehtäisiin uudelleenohjaus näihin uusiin tunnisteisiin.
2. Luodaan uudet tunnisteet, jotka voisivat olla muotoa <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:x:m83> Tässä "x" ei viittaa mihinkään, eli käsitettä ei sidota sen sisältävään sanastoon. Jos tulevaisuudessa tulee tarve siirtää käsite, ei tule samankaltaista painetta sen tunnisteeseen vaihtamiseen.
3. Pidetään vanhat tunnisteet vanhojen käsitteiden osalta ja uusien osalta noudatetaan
 - a. Ehdotuksen 1. mukaista linjaa.
 - b. Ehdotuksen 2. mukaista linjaa.
 - c. Jatketaan metatietosanaston linjaa, mutta muodostetaan uudet tunnisteet siten, että ne eivät voi mennä sekaisin metatietosanaston uusien käsitteiden kanssa, eli esimerkiksi otetaan uusien genresanaston termien oman tunnisteeseen kirjainosa "m"-kirjaimesta "n"-kirjaimeksi.

Periaatteessa tunnisteiden kautta ei pitäisi päättelyä tehdä ja sinällään mikään ei kiellä sitä, että yhdessä sanastossa olisi monia tunnisteskeemoja sekaisin. Tämän vaihtoehdon etu olisi se, että pysyviksi tarkoitetut tunnisteet pysyvät pysyvinä.

Kohtien 1 ja 2 ongelmana on, että pysyviksi tarkoitetut tunnisteet muuttuvat. Kohdan 3 haasteena on, että vaikka tunnisteesta ei mitään saisikaan päätellä, saatetaan niitä kuitenkin katsoa ja käyttäjä voi hämääntyä. Kohta 1 noudattaisi yhteistä linjaa aiempien sanastojen kanssa, mutta jos tämänkaltainen operaatio tulee tulevaisuudessa vastaan, ollaan samojen haasteiden edessä jälleen.